Fylkesmannen i Hordaland

Saksbehandler, innvalgstelefon
Eric Backer-Røed, 55 57 22 78

Vår dato
18. november 2016
Deres dato

Vår referanse
22340/2016
Deres referanse

Hordafor AS

5397 Bekkjarvik

Rapport fra revisjon 25. og 27. oktober 2016

Rapportnummer: 2016.003.R.FMHO

Kontaktpersoner ved revisjonen:
Fra virksomheten:
Signe Svindland

Fra Fylkesmannen i Hordaland:
Eric Backer-Røed

Resultater fra revisjonen
Denne rapporten omhandler avvik som ble presentert hos Hordafor AS under sluttmøtet for revisjonen 27. oktober 2016. Revisjonen ble gjennomført 25. og 27. oktober 2016.

Fylkesmannen i Hordaland fant 2 avvik under revisjonen innen følgende tema;

- **Internkontroll for det ytre miljø**
- **Utslipp til vann**

Avvikene er nærmere omtalt på side 3 og utover i rapporten. Hordafor AS må sende en skriftlig bekreftelse innen 15. januar 2016 på at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Med helsing

Kjell Kvingedal
miljøvernsjef

Eric Backer-Røed
senioringeniør

Rapporten er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift.

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr.: 972 590 916	**Bedriftsnr.:** 934 517 199
Besøksadresse: Saltholmen	**Telefon:** 56 18 18 50
Bransjenr. (NACE-kode): 10.910 – Produksjon av fôrvarer til husdyrhold	**E-post:** post@hordafor.no

Kontrollert anlegg

Navn: Hordafor AS	
Adresse: 5397 Bekkjarvik	**Anleggsaktivitet:**
Kommune: Austevoll	**Kontrollklasse:** 3

2. Revisjonens omfang

Rapporten er utarbeidet etter en revisjon ved Hordafor AS i perioden 25. og 27. oktober 2016. Revisjonen inngår som en del av Fylkesmannens planlagte revisjonsvirksomhet for inneværende år. Revisjonen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver avvik som ble avdekket under kontrollen.

Formålet med revisjonen er å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende og om virksomheten har en tilfredsstillende styring med aktiviteter og utstyr som har betydning for det ytre miljø.

Fylkesmannen har blant annet undersøkt om;

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved;

- å granske dokumenter
- å intervjue sentralt plasserte personer i organisasjonen

Tema for revisjonen

- Virksomhetens internkontroll med vekt på mål, risikovurdering, avviksbehandling og erfaringstilbakeføring, jf. § 5 i internkontrollforskriften.

- Virksomhetens oppfølging av vilkår i tillatelse gitt av Fylkesmannen 5 desember 2014.

Denne rapporten omhandler avvik som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner
Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter revisjonen

Hordafor AS plikter snarest å rette avvik. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må virksomheten innen 15. januar 2017 sende en skriftlig bekreftelse med dokumentasjon som viser at avvikene er rettet.

Hordafor AS er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 4, jf. varselbrev fra Fylkesmannen datert 15. april 2016. Dette betyr at dere skal betale 48 200 kroner i gebyr for den gjennomførte revisjonen. Faktura blir ettersendt fra Miljødirektoratet.

Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for revisjon (flerdagstilsyn). Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker fra mottak av denne rapport. Klagen skal være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen.

Vi viser til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

4. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannen i Hordaland sin postjournal på www.fylkesmannen.no/hordaland, jf. offentligloven.

5. Avvik

Vi fant 2 avvik under revisjonen:

Avvik 1

Hordafor AS har mangler ved internkontroll for det ytre miljø

Avvik fra: Internkontrollforskriften § 5 punkt 4 og 7.

Kommentarer
Internkontrollforskriften pålegger den som er ansvarlig for virksomheten å sørge for at det innføres og utøves internkontroll, jf. § 4. Internkontrollen skal verne ytre miljø mot forurensning og sikre en bedre behandling av avfall i den form og det omfang som er nødvendig og på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse, jf. § 5.

Mål - § 5 punkt 4
Bedriften skal fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet.

For at internkontrollen skal kunne fungere som et verktøy for å forbedre arbeidet med ytre miljø, er det viktig å sette seg konkrete mål. Målene bør etterfølges av en handlingsplan med tiltak for å nå målene. Mål skal dokumenteres skriftlig. Når vedtatte tiltak er utførte skal

ledelsen vurdere om målene er nådd eller ikke. Denne vurderingen skal vise om mål/delmål er oppnådd, eller om driften må justeres for å oppnå dette.

De sentrale målene til Hordafor AS for ytre miljø er til dels lite konkrete og vanskelig å etterprøve. Planene og tiltakene er generelle og lite konkrete.

Risikokartlegging - § 5 punkt 6
Bedriften skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Bedriften har etablert et system for risikokartlegging av virksomheten. Kartleggingen omfatter flere områder som har betydning for det ytre miljø. Hordafor AS har fått utarbeidet luktrisikoanalyse og risikoanalyse for systemet rundt vasketårnet. Analysene er fra 2012 og følgelig gjenspeiler ikke de siste års utvikling på renseområdet for bedriften med økt produksjonsvolum og nye renseinnretninger, og nye utslippspunkt for luft og vann.

Utformingen er til dels lite tilgjengelige og dermed ikke særlig egnet som operativt verktøy.

Risikokartleggingen er ikke fullstendig da viktige forhold som for eksempel sentrale parametere for miljøstyringen som:
- utslipp til vann fra renseanlegget
- risikovurderinger av tankanleggene
- brann

ikke er tatt med.

Konsesjonen av 5. desember 2014 (pkt. 3.4, 3.5 og 3.6) setter konkrete krav til dokumentasjon av forebygging og oppfølging av lukt:
- luktrisikovurdering
- driftsplan med styrings- og kontrollparametre for utslipp til luft
- lukthåndteringsplan
- kommunikasjonsplan

Planene er ikke oppdatert i tråd med veileder.

Bedriftens overutslipp til sjø i 2014 og 2015 var ikke alminnelig kjent blant de ansatte og brukes ikke som styringsparameter for drift av renseanlegget.

Alle tilsette bør være godt kjent med risikoforholdene på sitt anlegg. Det er derfor viktig at risikovurdering og tiltaksplaner blir framstilt oversiktlig og tydelig.

Avviket bygger på følgende observasjoner:
- Intervjuene med de ansatte
- Gjennomgang av bedriftens egen dokumentasjon
- Egenkontroll rapport for 2014 og 2015

Avvik 2

Hordafor AS tilfredsstiller ikke alle krav i utslippstillatelsen for utslipp til vann

Avvik fra: Tillatelse fra Fylkesmannen i Hordaland til Hordafor AS av 5. desember 2014
- punkt 4.1 Utslippsgrenser
- punkt 4.2 Utslippsreduserende tiltak, renseanlegg m.m.
- punkt 11.2 Utslippskontroll

Kommentarer
Punkt 4.1 i utslippstillatelsen fastsetter grenser for utslipp til vann for BOF_7, SS og Tot-N. I punkt 4.2 er det krav til at avløpsvannet skal renses i fettutskiller eller tilvarende renseinnretning slik at de fastsatte utslippsgrensene overholdes.

Punkt 11.2 setter krav til målinger av utslipp til blant annet vann. Målingene skal være representative og omfatte de komponenter som er regulert i punkt 4.1. Målingene skal inngå i bedriftens måleprogram.

Utslippskontroll
Hordafor AS har utarbeidet et måleprogram, *Kontrollprogram for utslipp*, datert 1. mars 2015. Av programmet går det fram at bedriften skal måle SS, BOF_7 og Tot-N i kondensat og vaskevann 4 ganger årlig. Videre står det at resipientanalyse av vann, sediment og biota ved utslippspunkt i sjø skal måles en gang årlig.

Ved revisjonen ble det opplyst at det ikke er gjennomført prøvetaking av utslipp til vann eller resipientanalyse i 2016.

Utslippsgrenser og utslippsreduserende tiltak
I egenkontrollrapporten for 2015 sendt til Fylkesmannen 31. mars 2016 er det rapportert om følgende målinger av utslipp til vann:

Parameter	**2015**			**Krav**
	Antall prøver	Middelverdi, mg/l	Høyeste verdi, mg/l	mg/l
BOF_7	12	1223	2700	400
SS	12	17,9	56,3	100
Tot-N	12	9,27	13	20

Overutslippet av BOF_7 er rapportert som avvik i egenkontrollrapporten. Som tiltak for å rette opp avviket er det rapportert at virksomheten arbeider med et filtersteg 2 med eventuell membranfiltrering.

Det ble også rapportert om overskridelser for utslipp til vann i egenkontrollrapporten for 2014. I Fylkesmannens tilbakemelding på egenkontrollrapportene er avvikene påpekt, og at avviket er avviksbehandlet slik det ble rapportert.

Ved revisjonen ble det opplyst at tiltak for å redusere utslipp til vann i tråd med kravene i tillatelsen ikke er gjennomført. Ny utslippsledning er lagt til strømførende sjø på 55 meters dyp i tråd med krav.

Avviket bygger på følgende observasjoner:
- Intervjuene med de ansatte
- Gjennomgang av bedriftens egen dokumentasjon
- Egenkontrollrapporter for 2014 og 2015 og tilbakemelding fra fylkesmannen

6. Andre forhold

5. desember 2014 fikk Hordafor ny tillatelse til permanent mottak og behandling av 80 000 tonn råstoff per år, og midlertidig tillatelse til mottak av ytterligere 40 000 tonn per år frem til 21. desember 2016. I tillatelsen står det at Fylkesmannen innen denne tid vil vurdere om det midlertidige mottaket skal utvides til å bli permanent. I tillatelsen er det blant annet satt krav til at luktimmisjon hos naboer ikke skal overstige 2 ouE/m3, krav til råstoffkvalitet, og kvartalsvis rapportering om lukt.

I perioden 2012-2014 mottok Fylkesmannen 208 klager på Hordafor, hovedsakelig på lukt. Bedriften har de siste årene arbeidet aktivt med å redusere luktutslipp. De kvartalsvise rapportene fra bedriften viser at det har vært 2 luktklager i 2015 og 1 luktklage i 2016. Kvartalsvise målinger av luktutslipp og spredningsberegninger utført av Sintef Molab viser at beregnet bidragsverdi hos mest berørte nabo har ligget i området 0,6-0,9 ouE/m3 siste år.

Fylkesmannen har avtalt møte med bedriften 24. november 2016 for å gjennomgå tillatelsen i forbindelse med vurdering av om det midlertidige mottaket skal utvides til å bli permanent. Etter møte med bedriften planlegger vi å legge et utkast til endret tillatelse på høring.

Henriette Ludvigsen vil være Fylkesmannens saksbehandler for saker som gjelder Hordafor fremover.

7. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter i 2016:

- Innledende varsel 15. april
- Formøte 7. september, forberedende møte for å planlegge revisjonen
- Intervjuer 25. oktober, 8 personer ble intervjuet
- Sluttmøte 27. oktober, oppsummering med presentasjon av resultatene

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

8. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for revisjonen var:
- aktuelle lover og forskrifter
- korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for det ytre miljø

VEDLEGG 1

Deltagere ved revisjonen ved Hordafor AS 25. og 27. oktober 2016

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, intervjuer og sluttmøtet.

Navn	Funksjon	Formøte	Intervju	Sluttmøte
Siv Østervold	daglig leder		X	X
Halgeir Stenevik	produksjonssjef		X	
Signe Svindland	kvalitetssjef	X	X	X
Martin Mjøs-Haugland	HMS-ansvarlig	X	X	X
Jørn Tore Fjeldstad	innkjøp- og logistikksjef		X	
Absalon Wollnes	operatør		X	
Arvid Veivåg	senior mekaniker		X	
Janus T. Lødum	tankoperatør		X	

Fylkesmannen sin revisjonsgruppe:
Eric Backer-Røed, revisjonsleder
Astrid Holte, saksbehandler